

Риёзус солиҳийн шарҳи / Ҳаё ва унинг фазилати ҳамда у билан хулқланишга одатланмоққа тарғиб қилиш ҳақида / 1108-ҳадис

1108 - وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «رُصُوْلُ صُفُوقُكُمْ، وَقَارِبُوا بَيْنَهَا، وَحَادُّوا بِالْأَعْنَاقِ، فَوَالَّذِي تَفْسِيْيِ بِيَدِهِ؛ إِنِّي لِأَرِي الشَّيْطَانَ يَدْخُلُ مِنْ حَلَّ الصَّفِّ، كَأَنَّهَا الْحَدَّافُ». حَدِيثٌ صَحِيْحٌ رَوَاهُ أَبُو دَاؤَدَ بِإِسْنَادٍ عَلَى شَرْطِ مُسْلِمٍ [667].

«الْحَدَّافُ» بِحَاءٍ مُهْمَلَةٍ وَذَالٍ مُعْجَمَةٍ مَفْتُوحَتَيْنِ ثُمَّ فَاءٌ، وَهِيَ: عَنْمُ سُودٌ صَغَارٌ تَكُونُ بِالْيَمَنِ.

1108. Анас розияллоху анхудан ривоят қилинади:

Анас ибн Молик розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳ алайҳи васаллам шундай дедилар: «Сафларингизни жипслаштиринглар, орасини яқинлаштиринглар, бўйинларни текисланглар. Жоним қўлида бўлган Зотга қасамки, мен шайтоннинг сафдаги очик жойлардан қўзичоқларга ўхшаб кириб олаётганини кўриб тураман».

Саҳиҳ ҳадис бўлиб, Абу Довуд Муслимнинг шартига мувофиқ бўлган иснод билан ривоят қилдилар.

Шарҳ: Ушбу ҳадиси шарифда сафларнинг тўғрилаш билан бирга, яна лозим бўлган бошқа нарсаларга ҳам эътибор қаратилмоқда.

Шулардан бири сафларнинг жипслигидир. Сафда турган кишилар сафни тўғри тутишлари, жипслалиб туришлари зарур. Бир-бирларининг ораларида очик жой қолмаслиги керак. Агар ўшандоқ жой қолса ҳам шайтон кириб вассаса қилиши мумкин.

Иккинчидан, аввалги саф билан кейинги саф орасида ҳам катта жой қолмаслиги керак. Баъзи уламоларимиз, икки саф орасидаги масофа яна бир саф сифиши даражасида бўлмаслиги керак, деганлар. Бошқа бир уламоларимиз, оралиқ масофа уч зироъ (1 зироъ - 42.5 см.) бўлиши керак, деганлар.

Бошқачароқ айтадиган бўлсак, кейинги сафдаги одам сажда қилганда олдинги сафдаги кишининг оёғига боши тегмайдиган бўлса, яхши. Саҳобаи киромларнинг сафлари шундай бўлган.

Учинчидан, сафда турган одамлар қаддиларини ҳам рост тутиб, бўйинларини тўғри тутишлари керак. Оёқларни тўғриласа-да, бири олдинга эгилиб, бошқаси орқага ташланиб, учинчиси яна бошқача турмаслиги керак.

Манба: hadis.islom.uz

